

Podepsala Fialova vláda na odchodu. Expert popsal tunel s „větrníky“

Vláda nechává zavírat doly, kde elektřinu vyrábíme za dvě padesát, a nové větrné investory poptává za tři koruny dvacet. Propouštíme horníky a zveme nové větrné barony, říká Hynek Beran, někdejší kandidát SPD na pražského primátora.

Jaké aukce dnes probíhají na Ministerstvu průmyslu a obchodu?

Jsou to aukce na větrné elektrárny. Celkem 360 megawattů, pokud by šlo o větší stroje, jde asi o stovku větrných stožárů na různých místech v ČR. Dolní limit výkonu je 1 MW, tedy malé větrné elektrárny a komunitní energetiku z toho vyloučili zcela, jsou to peníze pro velké investory. Limitní cena je tři koruny dvacet haléřů, pokud si investor v aukci vylicituje tuto cenu, může i nižší, je vláda povinna mu doplácet rozdíl mezi stanovenou cenou a cenou trhu, pokud bude cena trhu nižší. Tedy pokud bude v Německu nízká nebo záporná cena, platí to český daňový poplatník. A počet hodin se zápornými cenami se v Německu v roce 2025 oproti roku 2024 zdvojnásobil.

Znamená to, že jsme zavřeli doly a vláda poptává dražší elektřinu z větrníků?

Přesně tak. Pavlu Tykačovi se nevyplatí vyrábět elektřinu za dvě koruny až dvě padesát, podle ceny emisní povolenky. Ministr Lukáš Vlček v demisi dne 2. prosince 2025, když ještě Petr Pavel nechtěl jmenovat vládu, poptal větrnou elektřinu za tři koruny dvacet. Nový ministr pokračuje v jeho díle a tyto aukce nezarazil, naopak se rozběhly naostro v pátek 19. prosince 2025, tedy čtyři dny po jmenování nové vlády. Pokud by se vláda chovala ekonomicky a nelhali nám o levné obnovitelné energii, museli by přece poptávat nové dodávky levněji než ty staré, kvůli kterým se zavírají elektrárny a propouštějí horníci.

A co horníci a černé uhlí v Ostravě?

Minulá vláda poptala větrnou energii u investorů za tři koruny dvacet a ta současná zavřela 31. ledna letošního roku doly. Černé uhlí je vzhledem ke způsobu těžby dražší než to hnědé. Hnědé uhlí na Bílině má výhřevnost 17 až 18 MJ na kg, zatímco černé uhlí na ČSM 25 až 30. Je tedy zhruba

o třetinu levnější na emisních povolenkách, protože z něj vyrobíme více energie a také zbývá méně popela a prachu. No a emisní povolenka dnes tvoří u hnědého uhlí 80 procent ceny elektřiny, takže to zas tak nevýhodné není. Přesná čísla se dají dohledat.

Podstatné je, že minulá vláda se totálně vykašlala na studii sociálně ekonomického dopadu a ta současná podle not připravených za Petra Fialy zavírá doly a slibuje novým větrným investorům zisky garantované z našich daní. K tomu vynechanému sociálnímu dopadu patří i propouštění horníků, nezaměstnanost v dotčených regionech a zdražování elektřiny. Uhlí je navíc vzácná chemická surovina a slouží těžkému průmyslu. Pokud bychom měli už do něčeho investovat, tedy do zakonzervování těžby, a ne do zaplavování domácích nerostných surovin. Ve skutečnosti nejde o úspory, ale o přerozdělení peněz. Jinde se v energetickém sektoru utrácí více.

Obrat celého OKD byl 10 miliard korun, zatímco solární baroni dostávají 28 miliard korun ročně a prodloužili jim to na dalších 5 let. Pokud by nás stál omezený provoz OKD čtvrtinu z jejich současných nákladů, vydržel by nám namísto těch baronů deset let, tedy za to, co chce vláda baronům ještě v dalším období platit, bychom mohli mít doly na padesát let k dispozici jako rezervní zdroj. Tak si vyberte, co chcete, horníky, nebo barony?

Hrozí nám v situaci, že toto zarazíme, sankce z Bruselu?

O Bruselu se u nás už dvakrát lhalo. Jednou o solárních baronech, podruhé o dvanácti korunách za kilowatthodinu na lipské burze. Obojí brutálně okradlo spotřebitele. Mám obavu, že se dnes lze potřetí. Dovolte citovat pár pravidel z příslušné směrnice – pouze pro představu:

Členské státy upřednostní umělé a zastavěné plochy, jako jsou střechy a fasády budov, dopravní infrastruktura a její bezprostřední okolí, parkoviště, zemědělské podniky, skládky, průmyslové areály, doly, umělé vnitrozemské vodní útvary, jezera nebo nádrže a případně městské čistírny odpadních vod, a dále znehodnocenou půdu, kterou nelze využívat pro zemědělství;

použijí všechny vhodné a přiměřené nástroje a datové soubory k určení oblastí, v nichž by zařízení na výrobu energie z obnovitelných zdrojů neměla významný dopad na životní prostředí včetně mapování citlivosti volně žijících živočichů;

členské státy zajistí účast veřejnosti na plánech určujících oblasti pro zrychlené zavádění obnovitelných zdrojů energie,

a tak dále. O povinné stavbě větrných elektráren na horách pod nátlakem investorů tam není ani zmínka, naopak pokud to vadí přírodě, pak se to tam podle Evropské unie stavět nemá, a má se to postavit někde na skládce, která už je k ničemu. Nemáme znehodnocovat novou půdu, ale využít tu již nepotřebnou.

Vláda má přece více ministerstev, než jenom MPO? Tam v této politice také pokračují?

Ve skutečnosti jsou nefunkční dvě složky státní správy. Energetický regulační úřad, který má chránit spotřebitele, v minulosti připustil v době energetické krize jedny z nejbrutálnějších cen v Evropě, na rozdíl od toho slovenského, a bylo mu úplně jedno, že se 90 procent té ceny nezobchodovalo ani na burze, ale nadiktovala tyto ceny spotřebitelům naše energetická oligarchie. To se může velmi rychle projevit na zdražení sítí a jejich provozu vlivem nestability dodávek větrných zdrojů. No a na Ministerstvu životního prostředí odmítají jmenovat ministra, který by se o tu ochranu krajiny rád postaral. Dva ochranné prvky státu, jeden, který má chránit zdražování a druhý přírodu, nejsou funkční, a ten třetí pokračuje ve slibování peněz investorům, jako kdyby ani nebyly na podzim volby.

Filipa Turka nebo někoho z jeho kolegů k tomu chtějí zřejmě pustit teprve až ty peníze rozdají. A pak spustí stejnou písničku jako u solárních baronů, že už se to stalo, takže raději, než abychom platili arbitráže, utáhneme si opasky a budeme platit investorům dalších dvacet let. Jednou už to takhle bylo za solárních baronů, mají to už nacvičené. Stačí k tomu kompetentní lidi ještě pár týdnů nepustit a pak tvrdit, že kdybychom těm investorům neslíbili štědré zisky, nedostali bychom peníze z Bruselu, což je také velmi účelové a překroucené tvrzení.

Když už jsem zmínil Filipa Turka, má v tomto jako ministr jednu nespornou výhodu, a to, že v tom Bruselu byl a pracoval jako poslanec. U něj tedy překroucené výklady českých lobbistů na evropskou legislativu mají velmi malou šanci, aby s tím uspěli. Možná proto se ho bojí.

Musíme tedy vypisovat aukce?

Nikoli, musíme vymezit zóny s účastí veřejnosti způsobem, který EU stanovuje, tedy na nepotřebných místech a s ochranou přírody. Česká vláda namísto toho slibuje peníze investorům na dalších dvacet let, a ty zóny ještě ani nemáme hotové. Až ty peníze dostanou, aukce končí 24. února 2026, tedy pravděpodobně na výročí komunistického Vítězného února nebo těsně po něm, udeří investoři na obce a budou se všichni vymlouvat na evropskou legislativu, kterou ale u toho ani nedodrželi.

Už potřetí nám tu v přímém přenosu někdo manipuluje bruselskou legislativu, aby někdo jiný zbohatl. Propouštění horníků nám nenařídili, aukce na dražší elektřinu než na tu, která se nám údajně nevyplatí, také ne, a devastaci krajiny nám Brusel dokonce ve své legislativě zakazuje. Máme pouze vymezit zóny tam, kde to nikomu neškodí. Podle sílícího odporu v postižených lokalitách ale nevnímám, že by to někdo způsobem předepsaným v unii takto dělal, jde spíše zase o diktát české energetické oligarchie prostřednictvím nové vlády a výmluv na Brusel, který je daleko.

Například těch nepotřebných ploch a skládek máme kolem 3000, a nikdo je ani zatím pořádně nezmapoval, i když nám to Brusel de facto přikázal, ale už by chtěli mít zóny vymezené jinde, kde to lidem vadí? Pokud máte v blízkosti skládky průmyslovou zónu, což je velmi často, nepotřebujete ani dotace, ale pouze slevu na dopravu té elektřiny za skládky do průmyslu nebo do města, a ona na sebe vydělá už sama. K tomu máme Energetický regulační úřad, který takto také zatím nefunguje.

No, a to je to, co po nás Brusel doopravdy chce. Abychom vymezili takovéto zóny a nebránili umělými administrativními obstrukcemi v jejich využití, ne abychom lidem násilím stavěli dvestěpadesátimetrové Frankensteiny pár set metrů pod okny, protože na tom chce někdo vydělávat, a my ostatní se na tento předražený zásah do krajiny skládali.

Jaké dopady to bude mít na ČEZ?

ČEZ je jedním z hlavních investorů a hráčů v této hře. Podle toho, co říkají lidé v dotčených oblastech, si u toho počínají dosti arogantně, ale nemluvil jsem s druhou stranou, oni na ta shromáždění obvykle nechodí. Pokud máme jako stát odkoupit minoritní podíly, je to podobné, jako kdybyste odkupovali podíl hotelu v rekreační oblasti, kde byste ale před tím odkupem udělali záměrně drahý kontrakt se státní cestovkou na dvacet let. S tímto garantovaným příjmem bude samozřejmě minoritní podíl o to dražší. Zaplatíme si tedy pravděpodobně zhodnocení podniku, který pak o to dražší budeme vykupovat, jednou do částečně soukromé firmy, kterou si pak i s touto lukrativní zakázkou budeme kupovat. Jednou to zaplatíme na ceně elektřiny, podruhé ze státního rozpočtu při nákupu.

Co by měli občané dělat, když se jim to nelíbí?

V této situaci pravděpodobně napsat premiérovi nebo stranám, které volili, hlavně ti voliči stran současné koalice, že při takto pojaté výstavbě větrných elektráren, spojené se zdražováním a zavíráním dolů a elektráren, by je u obecních voleb na podzim mohlo čekat nemilé překvapení. Zejména proto, že se tato politika týká Ostravska, Mostecká a větrníky v horách většinou také u chudších regionů, které obvykle nejsou úplnými fanoušky minulé koalice.

Energetika se má tvořit v celonárodním dialogu, a ne takhle. Doporučuji ty aukce zrušit, zklidnit situaci, udělat revizi těch skutečně nepotřebných ploch a do Bruselu dodat něco, proti čemu se lidé nebudou bouřit. Pak ani nepřijdeme o peníze, ani nebudeme mít doma revoluci. Jinak se možná dočkáme rychlého návratu Petra Fialy, protože tohle oni hodí celé na hlavu Andreji Babišovi, přestože to minulé koalice připravila a za té současné se to energetická oligarchie pouze snaží dotáhnout.

A pokud jde o horníky, mají určitě své odbory a další organizace, které v rámci takového dialogu k tomu mají také co říci. S občanskými iniciativami proti větrným elektrárnám mají společné téma a legální uskupení občanů by měla být v celospolečenském dialogu o naší energetické budoucnosti určitě vidět a mít větší hlas, než finanční tlaky investorů a některé „zelené“ neziskovky. Nemá cenu toto předčasně vzdávat, ale když se ani neozveme, nelze očekávat, že se již naplánovaný vývoj od minulé vlády změní nějakým zázrakem.